

ÖZET: Lisans veya yüksek lisans öğrenimi gören din görevlilerinin günün belli bir vaktinde izinli sayılmalarının veya haftalık izinlerini birer vakit olarak kullanmalarının mümkün olup olmadığı hususunda. (22.11.2019-E.768604)

Bilindiği üzere, Anayasanın kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümlerin düzenlendiği 128 inci maddesinde; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmektedir.

Bu çerçevede, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 23 üncü maddesinde; “Devlet memurları, bu kanunda gösterilen süre ve şartlarla izin hakkına sahiptirler.” hükmü mevcuttur. Aynı Kanunun “Çalışma saatleri, izinler” başlıklı 5 inci bölümünde, Devlet memurlarının sahip oldukları izinler; yıllık izin, mazeret izni, aylıksız izin, hastalık ve refakat izni olarak sayılmakta olup, örgün eğitim sebebiyle memurlara mesai saatleri içerisinde izin verileceğine dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Nitekim Devlet Personel Başkanlığının 04.01.2016 tarihli ve 24 sayılı görüş yazısında da bu husus açıkça ifade edilmektedir.

Diğer taraftan, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 12 inci maddesinin yedinci fıkrasında; “Uzman vaiz, başvaiz, uzman imam-hatip, başimam-hatip, başmüezzin, Kur’an kursu uzman öğreticisi ve Kur’an kursu başöğreticisi ile murakıp kadrolarına atanmaya ilişkin hususlar ve bunlar ile vaiz, imam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur’an kursu öğreticilerinin çalışma, usul ve esasları ile imam-hatipler ve müezzin-kayyımların haftalık iznine ve bayram tatillerinde izin kullanmalarına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

Anılan hüküm doğrultusunda, 17.04.2014 tarih ve 29033 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin “Cami Görevlilerinin İzinleri” başlıklı 47 inci maddesinde; Cami görevlilerinin Cuma günü ve dini bayramların birinci günleri ile diğer dini gün ve gecelerde haftalık izin kullanamayacakları, bu günler dışında olmak üzere haftanın bir gününde izinli sayılacakları, haftalık izin günlerinin dini bayramların birinci günü ile diğer dini gün ve gecelere rastladığında bir önceki veya bir sonraki günde kullanılabileceği, Cami görevlilerinin hangi günlerde haftalık izin kullanacaklarının istekleri de dikkate alınarak müftülükçe belirleneceği öngörülmektedir.

Devlet Personel Başkanlığının 02.09.2014 tarihli ve 4645 sayılı görüş yazısında; “Kamu kurum ve kuruluşları memurun mesai saatleri dışında yerine getirme imkânı olmayan özel durumları için gün içerisinde birim amirinin bilgisi dâhilinde belli bir saate kadar izin vermekte ve bu izin türü uygulamada saatlik izin olarak anılmakla birlikte, 657 sayılı Kanunda saatlik izin ifadesine yer verilmemiş ve izinler konusundaki tüm düzenlemeler gün hesabı üzerinden ifade edilmiştir. Yukarıdaki hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; çalışanların izin haklarının kanunla düzenleneceği hususu Anayasamızda güvence altına alınmış ve 657 sayılı Kanunda izinler konusu detaylı bir şekilde düzenlenmiş olup, kurum içi uygulamalar sonucu ortaya çıkan ve saatlik izin olarak anılan konuda ise herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığından gün içinde verilen bu tür izinlerin toplanarak her 1 güne isabet eden kısmının yıllık izinden veya mazeret izninden düşülmesinin hukuka uygun olmayacağı mütalaa edilmektedir.” ifadeleri bulunmakta olup, 06.05.2011 tarihli ve 8571 sayılı görüşünde de memurun çalışma saatlerinin lisans öğrenimindeki ders programına göre belirlenemeyeceği ifade edilmektedir.

Ayrıca 20.02.2014 tarihli ve 2012/606 başvuru numaralı Anayasa Mahkemesi Kararında; “Kişinin kamu görevlisi olması, kendisine sağladığı bir takım ayrıcalıklar ve avantajların yanında, bir takım külfet ve sorumluluklara katlanmayı ve diğer kişilerin tabi olmadığı bir takım sınırlamalara tabi olmayı gerektirmektedir. Kişi, kamu görevine kendi isteği ile girmekle, bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayılmakta olup, kamu hizmetinin kendine has özellikleri, bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kılmaktadır.” ifadeleri yer almaktadır.

17.09.2013 tarihli ve 2012/1334 başvuru numaralı Anayasa Mahkemesi kararında da; "Anayasa'da yer alan eğitim ve öğrenim hakkı, kamu otoritelerine bireyin eğitim ve öğrenim almasını engellememe negatif ödevini yüklemekle birlikte Anayasa'da öngörülen ilköğretim dışında devletin tüm bireylere eğitim ve öğrenim sağlaması şeklinde pozitif bir ödev yüklememektedir. Devletin özellikle lisansüstü eğitim almak isteyen herkese bunu sağlama şeklinde pozitif bir ödevi bulunmamaktadır. Bu çerçevede kamu kurumlarının her personeline yüksek lisans ya da doktora eğitimi amacıyla ücretli izin verme yükümlülüğü yoktur. Kamu kurumlarının yürüttükleri hizmetin niteliği ve ihtiyaç duydukları nitelikli personel ihtiyacına göre bazı personeli çeşitli eğitimlere tabi tutma ya da yurt içi veya yurt dışı eğitim kurumlarında lisansüstü eğitim de dâhil olmak üzere ücretli veya ücretsiz görevlendirme konusunda takdir yetkisine sahip oldukları kuşkusuzdur." ifadeleri mevcuttur.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile Devlet Personel Başkanlığı görüşleri ve Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda;

a) Devlet memurlarının izin işlemleri ile ilgili kanuni düzenlemelerde, lisans veya lisansüstü eğitim sebebiyle memurlara mesai saatleri içerisinde izin verileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmadığı,

b) Kurum içi uygulamalar sonucunda ortaya çıkan ve saatlik izin olarak anılan konuda herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığından, gün içinde verilen bu tür izinlerin toplanarak her bir güne isabet eden kısmının yıllık izinden veya mazeret izninden düşülmesinin hukuka uygun olmadığı,

c) Çalışanların eğitime teşvik edilerek niteliklerinin artırılması amacıyla lisans veya lisansüstü eğitim gören din görevlilerinin ders günlerinde kanuni izin haklarını kullanmalarına, yukarıda sözü edilen Yönetmelik hükümlerine uygun olmak kaydıyla müsaade edilebileceği, mütalaa olunmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı
Hukuk Müşavirliği